

ÁTTEKINTÉS

az aktuális közvetlentőke-befektetési folyamatokról

2013. szeptember 30.

Összefoglalás

- A külföldi közvetlentőke-befektetések (FDI) magyarországi állománya 78,4 milliárd euró volt 2013 második negyedévének végén, ami a GDP arányában a legmagasabb, illetve egy főre vetítve a második legmagasabb a közép-európai térségben.
- A Magyarországon végrehajtott közvetlentőke-befektetések állományának 76,4%-a az Európai Unióból, 24,9%-a Németországból származik.
- 2013 első félévében a külföldi közvetlentőke-befektetések egyenlege -25 millió euró volt.
- 2013-ban várakozásunk szerint a magyarországi közvetlentőke-befektetés – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. az E.On gázüzletágának állami megvásárlása, átfolyó tőke) nélkül – 2,5-3 milliárd euró lehet. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlentőke-befektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Részletes áttekintés

A magyar gazdaság 1990 óta végbement sikeres szerkezeti átalakulásában meghatározó szerepet játszottak a külföldi közvetlentőke-befektetések. A külföldi közvetlentőke-befektetések folyamatos beáramlása döntően járult (és járul) hozzá a termelékenység növekedéséhez, a technológiai modernizációhoz, az egészséges növekedési szerkezethez szükséges exportkapacitások létrehozásához és új munkahelyek teremtéséhez; emellett a (nem adósságeneráló) működőtőke-beáramlásnak meghatározó szerepe van a külső finanszírozásban. A 2012-es UNCTAD World Investment Reportban szereplő FDI Contribution Index rangsorában Magyarország az első helyezést érte el. Az Index a külföldi működő tőke nemzetgazdaságon belüli jelentőségét méri különböző makrogazdasági mutatók (foglalkoztatás, bruttó hozzáadott érték, beruházás, export, bérek, adóbevétel, K+F) alapján.

A külföldi közvetlentőke-befektetések magyarországi állománya 2013 második negyedévének végén 78,4 milliárd euró volt; ebből 64,1 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú befektetések állománya, 14,3 milliárdot pedig az egyéb tőke állománya. A GDP arányában a magyarországi állomány a legmagasabb (81,5%) a közép-európai térségben. Csehország (68,7%) és Szlovákia (2013. március végén 58,8%) az elmúlt években megközelítette hazánkat, de Románia (44,2%) Lengyelország (43,5%) és Szlovénia (31,1%) lemaradása továbbra is jelentős. A 7914 eurós egy főre eső magyarországi állomány – Csehország (9 814 euró) után – a második legmagasabb a közép-európai térségben, Szlovákiával (2013. március végén 7 801 euró) holtversenyben. Szlovénia (5280 euró), Lengyelország (4 378 euró) és Románia (2 804 euró) lemaradása továbbra is jelentős.

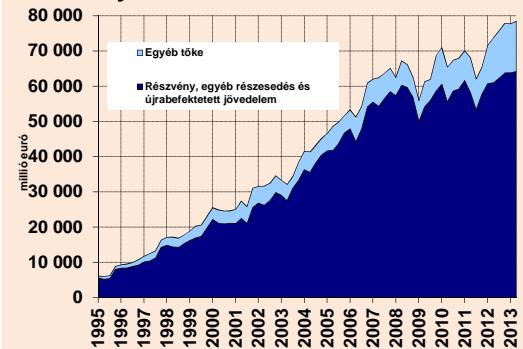
A Magyarországon végrehajtott külföldi közvetlentőke-befektetések állományának legnagyobb része (19,3 milliárd euró, 24,9%) Németországból származik. (Megjegyezzük, hogy az állomány származási ország szerint bontott adatai 2012 végére vonatkoznak.) Meghatározó szerepe van még Luxemburnak (10,6 milliárd euró, 13,6%), Hollandiának (9,4 milliárd euró, 12,1%), Ausztriának (9 milliárd euró, 11,5%), Franciaországnak (3,4 milliárd euró, 4,3%) és az USA-nak (1,9 milliárd euró, 2,5%). (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a magas luxemburgi, illetve holland befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leánycégén keresztül valósítja meg a befektetését.) Összességében a közvetlentőke-befektetések állományának 76,4%-a származik az Európai Unióból.

A külföldi befektetések állományának közel háromnegyede (TEÁOR'08 szerint) a szolgáltató ágazatokhoz kötődik (2012 végi adatok szerint 55,5 milliárd euró, 71,3%); az üzletvezetési, vezetői tanácsadás (25,3 milliárd euró, 32,5%), a kereskedelem, javítás (8,6 milliárd euró, 11%), az ingatlanügyletek ágazatban (4,9

Főbb mutatók	Szept. 30.	Időszak
FDI-állomány ^{1,2}	78 401	2013. II. né.
FDI-beáramlás ²	-25	2013. I-II. né.
FDI-beáramlás ²	10 690	2012
Globális FDI-áramlás ³	1351	2012

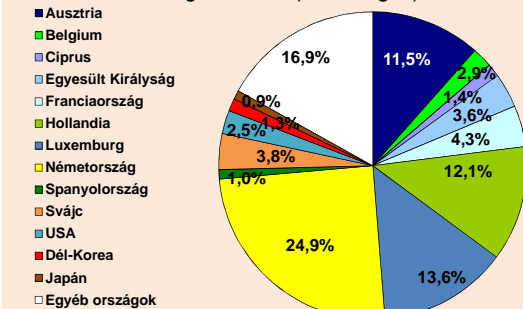
1 Időszak végén
2 Nettó, millió euró
3 Milliárd USD

A külföldi közvetlentőke-befektetések állománya

A külföldi közvetlentőke-befektetések állományának megoszlása

Származási országok szerint (2012 végén)

milliárd euró, 6,4%), a bankszektorban (4,7 milliárd euró, 6,1%), a távközlés (3,1 milliárd euró, 3,9%), az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás (2,8 milliárd euró, 3,6%) és a szállítás-raktározás (1,8 milliárd euró, 2,3%) ágazatban található a legtöbb külföldi közvetlentőke-befektetés. A **feldolgozóiparban a befektetések 20,4%-a található** (15,8 milliárd euró); ezen belül is a járműgyártásban (2,5 milliárd euró, 3,2%), a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásában (2,3 milliárd euró, 2,9%), a gyógyszeriparban (2,1 milliárd euró, 2,7%), az élelmiszeriparban (1,9 milliárd euró, 2,4%), illetve a nem fém ásványi termék gyártása ágazatban (1,3 milliárd euró, 1,7%) található a legtöbb külföldi tőke. A feldolgozóipar állománya, illetve aránya nőtt, míg a szolgáltató ágazatoké csökkent 2011 végéhez képest. Kiemelendő még az **energiaszektorban** (3,2 milliárd euró, 4,1%) található, illetve a **külföldiek tulajdonában lévő ingatlanokkal** (1,5 milliárd euró, 2%) kapcsolatos állomány.

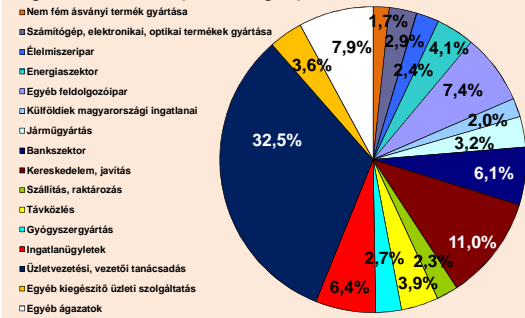
A 2002-2011-es adatok szerint az éves külföldi közvetlentőke-befektetések átlagos értéke 3,4 milliárd eurót tett ki. **2012-ben a beáramlás egyenlege 10 690 millió euró** volt, ami 6,9 milliárddal kedvezőbb az egy évvel korábinál, és minden eddiginél nagyobb beáramlást jelent. A rekordszintű beáramlás 3,9 milliárd euró átfolyó tőkének, illetve egyes külföldi tulajdonosok eszközportfóliója átrendezésének (3 milliárd euró) köszönhető, amely tranzakciók a beáramlással párhuzamosan tőke kivitelként is megjelentek a statisztikában. Tekintettel az átfolyó tőke és az eszközportfólió-átrendezés nagyságára, az MNB 2008-ig visszamenőleg közölte az ezektől megtisztított adatokat. A megtisztított FDI-beáramlás értéke 2008-2011-ben évi átlag 1,7 milliárd eurót, 2012-ben pedig 3,8 milliárd eurót ért el. A teljes beáramlásban belül 1,7 milliárd euró a bankszektorba érkezett.

Jóllehet – egymással párhuzamosan – mind a működőtőke-beáramlás, mind a működőtőke-kivétel 2012. évi rekordja átfolyó tőkének, illetve egyes külföldi tulajdonosok eszközportfóliója átrendezésének volt köszönhető, arra mindenképpen fel kell hívunk a figyelmet, hogy a **működőtőke-beáramlás és a magyar vállalatok általi működőtőke-kivétel egyenlege 2008 óta a legkedvezőbb, 2044 millió euró volt 2012-ben, azaz a beáramló külföldi közvetlen tőke egyenlege ennyivel haladta meg a magyar vállalatok külföldi befektetéseinek értékét.** A megtisztított működőtőke-beáramlás és működőtőke-kivétel egyenlege 2012-ben 2418 millió euró volt, ami ugyancsak 2008 óta a legmagasabb. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy ezen belül 1,5 milliárd euró a bankszektor értéke.

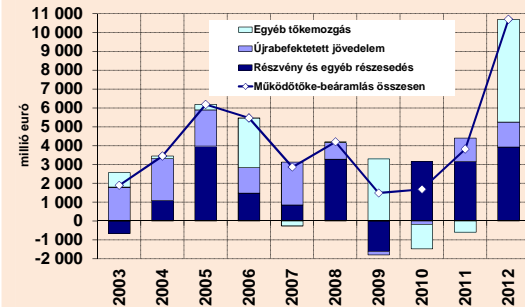
2013 első félévében a beáramlás egyenlege -25 millió euró volt, ami 5,2 milliárddal kedvezőtlenebb az egy évvel korábinál. A visszaesés döntően a tavalyi eszközportfólió-átrendezésnek (3 milliárd euró) és átfolyó tőkének (994 millió euró) köszönhető, idén ugyanis nem voltak ilyen tranzakciók. A nem adósságeneráló beáramlásban belül a **részvényformájú befektetések egyenlege 868 millió euró** volt (az előző évinél 1030 millió euróval kisebb, a tavalyi átfolyó tőkének köszönhetően), míg az **újra befektetett jövedelemé -1336 millió euró** volt (az előző évinél 305 millió euróval kedvezőtlenebb, az osztalékok növekedésének köszönhetően). Az újra befektetett jövedelem egyenlege rendszerint negatív az első félévben, mivel az osztalékok megszavazása túlnyomórészt az első félévben történik. Az adósságeneráló **egyéb tőke mozgások egyenlege 443 millió euró** volt (az előző évinél 3,9 milliárd euróval kedvezőtlenebb, döntően a tavalyi eszközportfólió-átrendezésnek köszönhetően).

Az újra befektetett jövedelem – amely a (korrigált, a normál jövedelmen kívüli rendkívüli elemeket nem tartalmazó) adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége – **jelentősége a 90-es évek közepe óta folyamatosan nőtt**, ami természetes velejárója a külföldi közvetlentőke-befektetések állománya 1990 óta tartó folyamatos emelkedésének. A **2012. évi részvényjövödelmek aránya a nem adósságeneráló befektetések állományához viszonyítva 7,2% volt**, ami az előző évinél, illetve az előző öt év átlagánál 0,8 százalékponttal alacsonyabb. 1995-2000 között az újra befektetett jövödelmek mindössze 24%-át adták a teljes beáramlásnak, 2001-2008 között már a 43,9%-át. 2004 óta figyelhető meg ugyanakkor az a tendencia, hogy a **külföldi befektetők a Magyarországon megtermelt nyereség korábbiaknál nagyobb részét utalják külföldre osztalékként**, aminek folyamánként a korábbi magas (jóval 50% feletti) újrabefektetési hányad (az újra befektetett jövedelem és az adózott eredmény hányadosa) fokozatosan csökkent. A folyamat 2009-ben érte el a mélypontját, amikor az újra befektetett jövedelem – 1995 után másodszor – negatív (-250 millió euró) lett. Az újra befektetett jövedelem kedvezőtlen alakulása annak volt köszönhető, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok nyeresége jóval nagyobb mértékben csökkent 2008-2009-ben az előző évhez képest, mint az általuk megszavazott osztalék összege. Bár 2010-ben relatíve pozitív elmozdulás volt tapasztalható (az adózott eredmény növekedése meghaladta az osztalékét), az újra befektetett jövedelem továbbra is negatív maradt. **2011-ben tovább nőtt az adózott eredmény (4630 millió euróra) az előző évhez (3875 millió euró) képest, míg a megszavazott osztalék értéke 4061 millió euróról 3389 millióra csökkent.** Ennek eredményeként – 2008-2010-hez képest – jelentősen javult az újra befektetett jövedelem egyenlege (1241

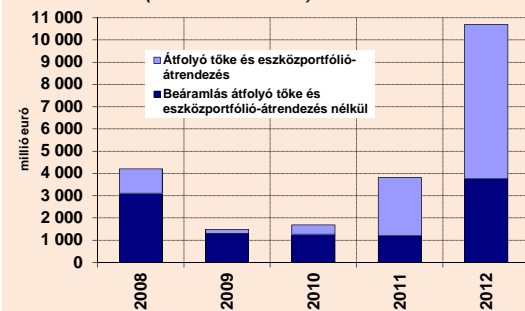
Ágazatok szerint (2012 végén)

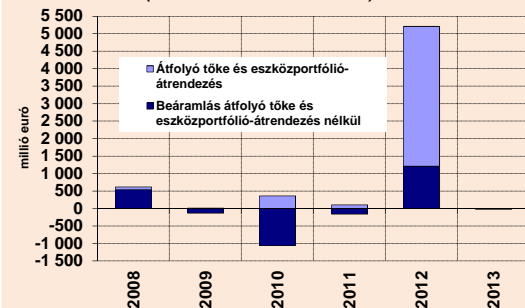
A közvetlentőke-befektetések alakulása (Éves adatok!)

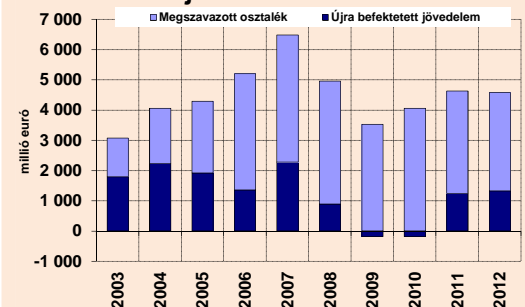
A megtisztított FDI-beáramlás alakulása (Éves adatok!)

A megtisztított FDI-beáramlás alakulása (Első félévi adatok!)

A részvény és egyéb részesedés formájú külföldi közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

millió euróra). **2012-ben** a (korrigált) adózott eredmény 4579 millió euróra, a megszavazott osztalék értéke pedig 3256 millió euróra csökkent, így **tovább javult az újra befektetett jövedelem egyenlege** (1323 millió euróra, ami 2007 óta a legmagasabb érték), és az újrabefektetési hányad 28,9%-ot ért el, ami 2007 óta legkedvezőbb.

A közvetlentőke-befektetések jövedelmei másik komponensének, az **egyéb tőke jövedelmeinek** az utóbbi években növekedett a jelentőségük. Az ilyen típusú jövedelmi kiadás (az anyavállalat által a leánynak nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 1448 millió euró volt, ami az előző évinél 41 millióval magasabb, és az egyéb tőke 2012 végi tartozásállományának 5,1%-át tette ki. A bevétel (a leányvállalat által az anyának nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 349 millió euró volt, ami az előző évinél 16 millióval alacsonyabb. **A nettó kiadás így az előző évinél 55 millióval magasabb, 1098 millió euró volt 2012-ben.** Az egyéb tőke nettó jövedelmi kiadása továbbra is jelentősen elmarad a részvényformájú befektetések jövedelmi kiadásától, annak 24%-át érte el 2012-ben (2008-ban még csak 12,6% volt ez az arány). 2013 első félévében az egyéb tőke nettó jövedelmi kiadása 357 millió euró volt.

A **legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájú külföldi közvetlentőke-befektetés 2013 első félévében Írországból érkezett (1872 millió euró) érkezett** Magyarországra. (Az ország-, illetve ágazati bontásos 2013. első félévi adatok az újra befektetett jövedelem esetében még nem állnak rendelkezésre.) A második legnagyobb befektető Svájc (626 millió euró), a harmadik pedig az Egyesült Királyság (414 millió euró) volt. Megemlítendő még a közép-amerikai országok csoportja (283 millió euró) és a 169 millió euró Olaszországból. A francia befektetők ugyanakkor nettó 669 millió eurót, a hollandok 495 millió eurót, a németek 336 millió eurót, az amerikaiak pedig 168 millió eurót vontak ki.

2013 első félévében a feldolgozóiparba részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájában nettó 856 millió euró, míg a szolgáltató ágazatokba nettó 569 millió euró tőke áramlott. A gép- és berendezésgyártásba 473 millió euró, a gyógyszergyártásba 326 millió euró, a gumi, műanyag termék gyártásába pedig 99 millió euró áramlott. A szolgáltatásokon belül a bankszektorba 381 millió euró, a kereskedelembe 209 millió euró, az üzletvezetési, vezetői tanácsadásba 163 millió euró, az ingatlanügyletekbe 109 millió euró áramlott. Az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásból ugyanakkor nettó 509 millió euró, a jogi, számviteli, adószakértői tevékenységből pedig 115 millió euró áramlott ki.

2013 első félévében a működőtőke-beáramlás és a magyar vállalatok általi működőtőke-kivitel egyenlege -412 millió euró volt, ami 383 millióval kedvezőtlenebb az előző év azonos időszakánál. A megtisztított adatok szerinti egyenleg is -412 millió euró volt, ami 758 millióval kedvezőtlenebb az előző év azonos időszakánál.

Az UNCTAD adatai szerint **2012-ben 18,2%-kal, 1 351 milliárd dollárra csökkent** a globális közvetlentőke-befektetések értéke, így ismét elmaradt a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagától (1491 milliárd dollár). A teljes tőkeáramlásban belül 2011-hez képest 45%-kal, 308 milliárd dollárra csökkent a határon átnyúló összeolvadási-felvásárlási tranzakciók értéke. A szakértői várakozások szerint **2013-ban a tavalyi szinten alakulhat, illetve azt némileg meghaladhatja, 2014-ben pedig – a befektetői bizalom visszatérése esetén – 1600 milliárd dollárra nőhet a globális tőkeáramlás.**

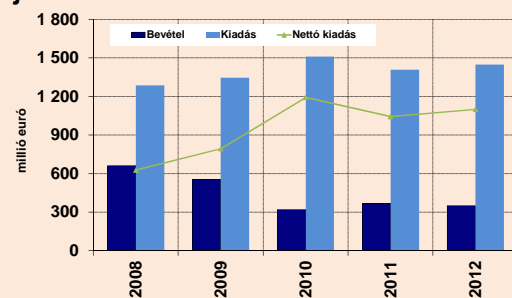
Az Eurostat adatai szerint **2012-ben az előző évhez képest 47,9%-kal, 345 milliárd euróra csökkent az EU-27-be irányuló közvetlentőke-befektetések értéke.** A visszaesés nagyrészt az EU-n belüli tőkeáramlás csökkenésének (410 milliárd euróról 187 milliárdra) köszönhető.

A **visegrádi országokba és Romániába irányuló beáramlás 2013 első félévében összességében a huszadára csökkent** az előző év azonos időszakához képest. Csehországba (3041 millió euró) az előző évinél 15%-kal kevesebb áramlott, Romániába (895 millió euró) ugyanakkor 19%-kal több. Lengyelországból (a speciális célú vállalatoknak köszönhetően) nettó 2708 millió eurót, Szlovákiából nettó 702 millió eurót, Magyarországról pedig nettó 25 millió eurót vontak ki a külföldi befektetők.

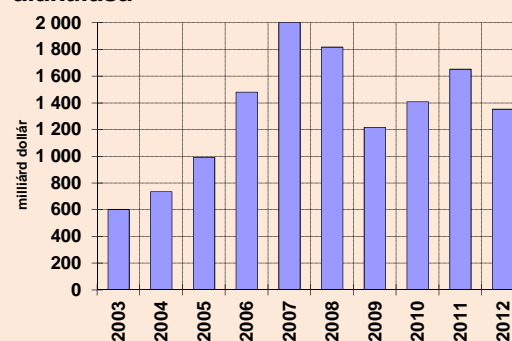
2013-ban várakozásunk szerint a magyarországi közvetlentőke-befektetés – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. az E.On gázüzletágának állami megvásárlása, átfolyó tőke) nélkül – 2,5-3 milliárd euró lehet. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlentőke-befektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Versenyképességi Főosztály

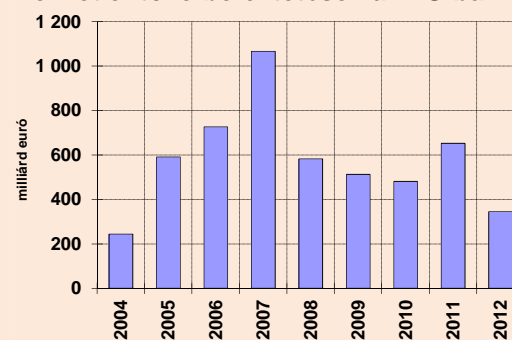
Az egyéb tőke formájú külföldi közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

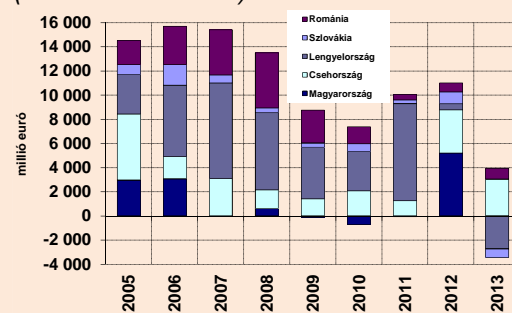
A globális közvetlentőke-befektetések alakulása

Közvetlentőke-befektetések az EU-ban

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlentőke-befektetés (Első félévi adatok!)

Adatok forrása: MNB, UNCTAD, nemzeti jegybankok, Eurostat

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.
Tel.: (1) 374-2734, fax: (1) 374-2812
E-mail: vko@ngm.gov.hu